

A szabálytól a képzeletig

Az iparoktatás politikai és tárgyi környezete a dualizmus kori Magyarországon

A 19. század második felében zajló magyarországi modernizáció és polgárosodás dinamizmusának és eredményességének legfőbb kifejezője a gyors ütemű gazdasági növekedés mellett elsősorban a kultúra és a kulturális intézményrendszer fejlődése. A létrejövő modern polgári oktatási rendszer az általános művelődési igények kielégítése mellett már konkrét társadalmi csoportok elvárásait tükrözte, illetve a gazdasági innováció és a fejlődés igénye hívta életre. Ennek a folyamatnak szerves részeként értelmezhető a modern iparoktatási rendszer kiépülése is, amelyben a 19. századot jellemző nemzetépítési, iparosodási és művészeti törekvések egyaránt összefonódtak. Az iparoktatás területe valójában a korszak széles körben csodált vizuális kultúrájának és ornamentikájának oktatását is magába foglalja.

Az ipariskolák jelentősége aligha túlbecsülhető, ezekben képezték a dualizmus kori építkezések tervezői képességekkel is bíró kivitelezőit: kőfaragókat, épület- és bútorasztalosokat, épületbádogosokat, múlakatosokat és építészeti díszítőkerámiák tervezőit. A dualizmus kori vizuális kultúrát, városképet, belsőépítészetet és tárgykultúrát alapvetően meghatározó történeti és modern formakincs oktatásmódszertana a nemzeti modernizáció programjába illeszkedett.

A Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézete, a Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola és a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar közös konferenciát szervez, amely a dualizmus kori magyar iparoktatás kutatásának legújabb eredményeit kívánja bemutatni. A konferencia célja, hogy a modern iparoktatás történetét minél több szempontot érvényesítve vizsgálja, így a gazdaság-, társadalom-, illetve művészettörténet megközelítései is helyet kapjanak.

A konferencia elsősorban a középfokú iparoktatás megszervezésének és működésének (oktatás)politikai vonatkozásaira, helytörténeti összefüggéseire, valamint a képzéshez kötődő tárgyak művészettörténeti jelentőségére fókuszálva arra keresi a választ, hogy az adott képzési típus pontosan milyen pozíciót töltött be a dualizmus kori magyar iskolapiacon. Miként befolyásolták az országos politikai és a helyi gazdasági érdekek? Milyen mértékben támaszkodtak a helyi iparos hagyományokra és nyersanyagokra, illetve mennyiben igyekeztek új iparágakat meghonosítani? Milyen eszmék, ideológiai vagy pedagógiai koncepciók mentén szerveződtek az egyes intézmények? Milyen narratív és tárgyi emlékek alapján (re)konstruálható a történetük? A konferencia szervezői elsősorban a fenti témakörökhöz kapcsolódóan várják az előadásokat, de újabb értelmezési lehetőségeknek is teret biztosítanak.

Jelentkezni rövid önéletrajzzal és max. 500 karakteres összefoglalással a szervezők elektronikus elérhetőségein lehetséges:

voros.katalin@pte.hu, szekely.miklos@mta.btk.hu

Jelentkezési határidő: 2019. december 6.

Konferencia helyszíne és időpontja: Budapest, 2020. március 5.